

Saksalaisia aineistoja verkossa

Posted on [13.5.2009](#) by

Suomen tieteen ja kulttuurin kehitykselle Saksa oli pitkään tärkein vaikutteiden antaja. Luterilainen uskonpuhdistus on saksalaista perua; saksalaisen tieteen kehitys erityisesti 1800-luvulta alkaen näytti suuntaa Suomessakin. Monilla aloilla saksan kieli oli maassamme tärkein tieteen kieli aina 1960-luvulle saakka.

Sittemmin englanti on syrjäyttänyt saksan niin kuin muutkin kielet kansainvälisenä tieteen kielenä. Useimmat – ainakin kansainväliselle yleisölle tarkoitetut – artikkelit ja kirjat julkaistaan englanniksi. Tosin edustamassani teologisessa tiedekunnassa väitöskirjoja julkaistaan edelleen myös saksaksi erityisesti raamatuntutkimuksen ja Luther-tutkimuksen alalla. Yleisenä ongelmana on, että opiskelijat osaavat yhä heikommin saksaa tai ranskaa.

Englanninkielen ylivalta näkyy myös e-aineistoissa. Nellin kautta saavutettavat ei-suomalaiset aineistot käyttöliittymineen ovat lähes poikkeuksetta englanninkielisiä.

Jotain saksankielistäkin löytyy tarkastelemiltani teologian ja historiantutkimuksen alueilta. [Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon](#) (vapaa aineisto) on hyödyllinen saksalaisen alueen kirkkohistoriallinen bibliografia. Aineiston perustana on moniosainen hakuteossarja, jonka hakusanoista suurin osa on mukana verkkoaineistossa. Keskeinen teologinen ostettu aineisto on ProQuestin ja saksalaisen kustantajan julkaisema *Luthers Werke* eli Lutherin kootut teokset ”virallisena” laitoksena (Weimarer Ausgabe). Historiantutkimuksen alueella kannattaa mainita *Jahresberichte für deutsche Geschichte* (vapaa aineisto), jonka historia ulottuu 1800-luvulle ja joka on kattavin Saksan historiaa käsittelevä viitetietokanta. Verkkoaineistossa on materiaalia vuodesta 1974 lähtien. Hakukenttä, joka on vain saksaksi, on monipuolinen. Viitteistä on myös saatavuuslinkki Karlsruhen yliopistonkirjaston saksalaisten kirjastojen yhteistietokantaan. *DigiZeitschriften*-tietokanta puolestaan on 144 saksalaisen tieteellisen elektronisen lehden aineisto, josta FinELib koekäytön jälkeen aloittaa mahdollisesti hankintaneuvottelut.

Verkosta löytyy muitakin avoimia saksalaisia tietokantoja. *Virtueller Katalog Theologie und Kirche* on saksalaisten teologisten kirjastojen laaja yhteistietokanta. *Zeitschriftendatenbank* (ZDB) väittää olevansa maailman suurin lehtiä ja kausijulkaisuja (siis muitakin kuin saksankielisiä) sisältävä viitetietokanta, josta on saatavuuslinkit saksalaisiin kirjastoihin. Erittäin hyödyllinen on Heidelbergin yliopiston kirjaston sivuille koottu aineistopankki. Tietokannat on ryhmitelty tieteenaloittain. Esimerkiksi teologian ja uskontotieteen alalta löytyy 139 ja historiantutkimuksesta 339 tietokantaa, joista huomattava määrä on open access -aineistoja. Mukana on viitetietokantoja, biografisia tietokantoja ja linkkejä kokotekstiaineistoihin. Tietoa löytyy niin keskiajan saksalaisista kirjoittajista kuin keisariajan eli n. sadan vuoden takaisista Saksan naislääkäreistäkin. Toki linkkejä on muihinkin kuin saksalaisiin ja saksankielisiin aineistoihin.

Huomionarvoinen digitointiprojekti on menossa Baijerin valtionkirjastossa Münchenissä (*Münchener Digitalisierungszentrum*). Tällä hetkellä on digitoitu yli 40 000 nimekettä. Verkossa vapaasti saatavilla oleva aineistopankki sisältää mm. vanhoja saksan- ja muunkielisiä käsikirjoituksia, hakuteoksia, valokuvia ja sanomalehtiä. Haut voi tehdä myös englanniksi ja sivuilla on uutissyöttemahdollisuus. Kannattaa huomata, että Baijerin valtionkirjaston sivuilta löytyy myös Regensburgin yliopistonkirjaston kehittämä, laaja verkkolehtien tietokanta. Mukana on eri aloilta vajaa 44 000 lehteä, joista yli 21 000 on maksuttomia verkkolehtiä.

Nämä ovat muutamia poimintoja saksalaisista, saksankielisistä tai Saksaa käsittelevistä e-aineistoista, joita epäilemättä voisi luetella lisää. Elektronisen kulttuurin nousun ei tarvitse välttämättä merkitä englanninkielen lopullista voittokulkua, vaan se voi tarjota myös pääsyn tähän asti suljettuihin saksan- ja muunkielisiin tietoaineistoihin. Tämä kannattaa pitää mielessä uusia aineistoja hankittaessa!

Linkit:

- Elektronische Zeitschriftenbibliothek
<http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/index.phtml?bibid=BSB&colors=7&lang=de>
- Heidelbergin yliopiston kirjasto
<http://www.ub.uni-heidelberg.de/>
- Karlsruhe yliopiston kirjasto (Karlsruher Virtueller Katalog)
<http://www.ubka.uni-karlsruhe.de/kvk.html>
- Münchener Digitalisierungszentrum
<http://www.muenchener-digitalisierungszentrum.de/>
- Virtueller Katalog Theologie und Kirche
<http://www.vthk.de/>
- Zeitschriftendatenbank
<http://www.zeitschriftendatenbank.de/>

Kirjoittaja

Leo Näreaho

Teologisen tiedekunnan kirjaston informaattikko
leo.nareaho(at)helsinki.fi

Comments

0 comments

This entry was posted in [Verkkari 4/2009](#). Bookmark the [permalink](#).

2 thoughts on “Saksalaisia aineistoja verkossa”

1. *Lassi Pohjanpää* says:

[18.5.2009 at 9:38](#)

Etenkin lääketieteessä saksan kielen asema Suomessa oli vahva ainakin 1940-luvulle asti. Nopealla Helka-haulla Terkon väitöskirjoista huomaa saksan kielen aseman heikkenemisen jo 1950-luvulla: 1940-luvulta löytyy vielä 65 saksankielistä väitöskirjaa, 1950-luvulta enää 33. Mainittakoon että viimeisin saksankielinen lääketieteen väitöskirja on vuodelta 1987 (Romppanen: Effekte eines aromatischen Retinoids (Eretinat) auf den Lichen sclerosus) Tampereen yliopistosta.

Saksassa kuitenkin englannin kieli ei ole ottanut ylivaltaa lääketieteen kielenä, vaan lähes kaikki Saksassa tehdyt lääketieteen väitöskirjat ovat edelleen saksankielisiä. Tässä vielä

linkki Saksan elektronisten väitöskirjojen tietokantaan:
<http://www.dissonline.de/index.htm>

terveisin,

Lassi Pohjanpää
Kirjastosihteeri
Terveystieteiden keskuskirjasto, Terkko
Lauri.pohjanpaa[at]helsinki.fi

2. [Kaisa Kyläkoski](#) says:

[24.7.2009 at 11:25](#)

Kansallisbiografian sivun (<http://www.kansallisbiografia.fi/?p=links#one>) kautta löytämäni Elektronische Allgemeine Deutsche Biographie (http://www.deutsche-biographie.de/~ndb/adb_index.html) on ollut itselleni avuksi, mm. teologeja etsiessä.

Vastaa